

πᾶς τις τούς μακροσκελεῖς βιβλιογραφικούς πίνακας διὰ νὰ τὰς ἀνακαλύψῃ — διὸ καὶ λέγονται αὗται βιβλιογραφίαι *ἀφ' ἑαυτῶν* — ὁ συγγραφεὺς ἀπεφάσισε νὰ ἀνοίξῃ δρόμον πρὸς φανέρωσιν αὐτῶν. Τὴν ἀρχὴν κάμνει μὲ τὰς ἀφανεῖς ἐκδόσεις εἰς ἀγγλικὴν γλῶσσαν τῆς πενταετοῦς περιόδου 1967—1971, ὧν παραδίδει 186 ἐνδείξεις κατανεμομένας εἰς 20 θέματα (Ἀρχαιολογία, Ἱστορία, Πολιτική, Τέχνη, φιλοσοφία κλπ.). Ἐὰν εἰς τὸ πεδῖον τοῦτο τῆς ἐρεύνης, τὸ ἐγκαινιαζόμενον ὑπὸ τοῦ Ντελοπούλου, εὐρεθοῦν πρόθυμοι συνεχισταὶ καὶ τὸ ἔργον συστηματοποιηθῆ, θὰ ἔχωμεν πλούσιον ἀμητὸν βοηθημάτων ἀγνώστων (τουλάχιστον εἰς τοὺς πολλοὺς ἐρευνητάς), ἀφορώντων εἰς τὰ θέματα τοῦ τόπου μας ὄχι μόνον εἰς τὴν ἀγγλικὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας γλώσσας καὶ ὄχι μόνον εἰς πενταετῆ μόνον περίοδον. Ἡ πρωτοβουλία τοῦ συγγραφέως καὶ τὸ ὑπόδειγμα τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου ἀξίζουσι πάντα ἔπαινον.

Π. Κ. Γ.

* * *

ΠΕΤΡΟΥ ΜΑΥΡΟΜΑΤΗ, Ἱστορικὸς Χάρτης τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῶν Νέων Χωρῶν, Ἀθῆναι 1973, διαστάσεις 0,70 × 1,00.

Τὸ μετρίοφρον καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως κοινότατον πόνημα ἐνὸς χάρτου γεωγραφικοῦ, ἐνὸς ἐκ τῶν χιλιάδων πρὸς κυκλοφοροῦν πρὸς χρῆσιν τῶν σχολείων, δὲν προξενεῖ ἐντύπωσιν, μᾶλλον δὲ προξενεῖ ἀδιαφορίαν λόγῳ τῆς πείρας τῶν Ἑλλήνων εἰδικῶν λειτουργῶν ἐκ τῶν τοιοῦτων χαρτῶν. Ὄντως τὸ παμμέγιστον ποσοστὸν τῶν γεωγραφῶν χαρτῶν τῆς ἀγορᾶς μας ἀποτελοῦν προχείρους καὶ ἀταλαιπώρους ἀντιγραφὰς ὑπὸ προσώπων ἀειδικεῦτων ἐπιδιωκόντων μόνον τὸν χρηματισμὸν. Ἐν βλέμμα ὅμως εἰς τὸν παρόντα χάρτην, τοῦ ὁποίου ὅμοιος οὔτε ἐν Ἑλλάδι οὔτε ἐν τῇ ξένῃ ὑπάρχει ἐν κυκλοφορίᾳ, προδίδει ἐπιμέλειαν, γνῶσιν καὶ μόχθον.

Τὸ κείμενον τοῦ χάρτου τούτου περιλαμβάνει τὸ γήϊνον ἡμισφαίριον ὅπερ παριστᾷ ἄνω τὸν Βόρειον Πόλον καὶ κάτω τὴν Ἀνταρκτικὴν, ἔχει κέντρον τὴν περιοχὴν τῆς Πολυνησίας καὶ ἐκκτέρωθεν τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ πρὸς Α φθάνει μέχρι τοῦ 60οῦ Δυτ. παραλλήλου (περιλαμβάνον τὴν Β. Ἀμερικὴν καὶ τὸ ἥμισυ τῆς Νοτίου), πρὸς Δ δὲ μέχρι τοῦ 120οῦ Ἀνατ. παραλλήλου (περιλαμβάνον τὴν Ἀν. Σιβηρίαν καὶ Κίναν, τὰς Φιλιππίνας, τὸ ἥμισυ τῆς νήσου Κελέβης, τὴν Νέαν Γουϊνέαν καὶ τὸ μεῖζον τμήμα τῆς Αὐστραλίας).

Ὁ ἱστορικὸς χαρακτήρ τοῦ χάρτου ἐγκρατεῖται εἰς τὸ ὅτι ἐπὶ τοῦ χάρτου σημειοῦνται αἱ πορεῖαι τῶν θαλασσοπόρων, τῶν διασχισάντων τὰς ἐκτάσεις ταύτας μετὰ τὸ 1492 μετὰ τῶν σχετικῶν χρονολογιῶν ἐπὶ τῶν διαφορῶν σημείων τοῦ χάρτου. Ἐπίσης αἱ πορεῖαι τῶν νεωτέρων ἐξερευνητῶν μετὰ χρονολογιῶν εἰς τὸν Β. Πόλον καὶ τὴν Ἀνταρκτικὴν (Πῆρρ, Ἀμοῦνδсен, Σκότ). Καὶ ἀκόμη καὶ αἱ περιοχαὶ τῶν προκολομβιανῶν πολιτισμῶν τοῦ Δυτικοῦ Κόσμου (Ἰνκας, Μάγια, Ἀζτέκοι). Αἱ ἱστορικαὶ πληροφορίαι τοῦ χάρτου ἐξυπηρετοῦν ἱκανοποιητικῶς τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀντιστοιχῶν ἱστορικῶν περιόδων.

Γεωγραφικῶς ὁ χάρτης εἶναι χαραγμένος μὲ ἐπιμέλειαν καὶ ἀκριβείαν. Παρέχει τὰ ὀνόματα τῶν νήσων τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ τῶν κυριωτέρων χωρῶν καὶ πόλεων τῆς ξηρᾶς, τοὺς παραλλήλους τοῦ γεωγραφικοῦ μήκους καὶ πλάτους καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς πόλου πρὸς τὸ ἕτερον διαχωριστικὸν ὄριον τοῦ διεθνοῦς χρόνου (180ὸς Ἀν. παράλληλος = 180ὸς Δυτικός). Ἐπὶ πλέον καὶ οἱ ἐπὶ τοῦ χάρτου ὄροι καὶ τὸ διασαφητικὸν ὑπόμνημα εἶναι ἀναγεγραμμένα διγλώσσως, εἰς Ἑλληνικὴν καὶ Ἀγγλικὴν.

Ἡ ἐργασία αὕτη λόγῳ τῆς πρωτοτυπίας της καὶ τῆς χρησιμότητός της διακιοῦται ἀναγνωρίσεως καὶ ἐπαινοῦ.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ